

Секція 4. МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ

УДК 338.48:332.364, 332.365

ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

І.В. Власенко, Г.В. Івашенко

Розглянуто проблеми функціонування сільського зеленого туризму в умовах ринкової економіки України. Показано, що поняття «сільський туризм», «зелений туризм», «сільський зелений туризм», «агротуризм» та «екотуризм» мають багато схожих рис, оскільки характеризують вид відпочинку в сільській місцевості. Водночас існує низка відмінностей, які розмежовують ці дефініції.

Ключові слова: сільський зелений туризм, агрооселя, приватна власність, сервіс обслуговування.

ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ СЕЛЬСКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМА В УСЛОВИЯХ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

И.В. Власенко, А.В. Иващенко

Рассмотрены проблемы функционирования сельского зеленого туризма в условиях рыночной экономики Украины. Показано, что понятия «сельский туризм», «зеленый туризм», «сельский зеленый туризм», «агротуризм» и «екотуризм» имеют много схожих черт, поскольку характеризуют вид отдыха в сельской местности. В то же время существует ряд отличий, которые разграничивают эти дефиниции.

Ключевые слова: сельский зеленый туризм, агроусадьба, частная собственность, сервис обслуживания.

THE OPERATION OF RURAL TOURISM UNDER THE CONDITIONS OF MARKET ECONOMY IN UKRAINE SALES

I. Vlasenko, A. Ivashchenko

The article is devoted to the operation of rural tourism in the conditions of market economy in Ukraine. The influence of rural green tourism in the context of the economic crisis is determined, because it is one of the ways to reduce unemployment in rural areas and a source of additional income for farmers. It is

shown that the concept "rural tourism", "green tourism", "agritourism" and "ecotourism" have a sufficient number of similarities, since they characterize the view of the countryside. At the same time, there is a number of differences distinguishing between these definitions. Undeniable is the view that rural tourism performs a recreational function. The organization of a dwelling in a rural area is covered: it is a housing with not more than five rooms adapted for the accommodation of tourists, and belongs to the owner as a private property. The service the arrangement of the rooms is solved. The development of entrepreneurship in the sphere of rural green tourism in Ukraine is quite uneven. However, there are all the possibilities for the development of this type of tourism, namely: climatic conditions, presence of historical and cultural sites, and preserved national identity and traditions.

The greatest number of the farmsteads are concentrated in the Carpathian region of Ukraine, in particular 69.96% of the farmsteads of the total number located in Ivano-Frankivsk region, to 9.87% of farmsteads in Lviv region, and 6.44% of physical persons-entrepreneurs providing services of rural green tourism are registered in Chernivtsi region. In our opinion, the operation of rural tourism in the conditions of Ukraine market economy is hampered next to organizational and economic reasons. The following factors restrict the development of rural green tourism in Ukraine:

- political and economic instability in the state;
- the lack of proper legal support of the development of rural green tourism;
- absence of a mechanism for rational and ecologically balanced use of natural and historical-cultural potential for the needs of tourism;
- low level of infrastructure and communications;
- insufficient level of staffing and promotional support.

The authors outlined possible factors restricting the development of rural green tourism in Ukraine. Assuming that the adoption of the reform package will contribute to the revival and stabilization of business in the period from 2016 to 2020 in the sphere of rural green tourism, we can expect a certain growth, which may be more significant after 2020. Such hypothetical scenario of economic development gives a chance to estimate rural green tourism. In particular, according to our calculations, the number of farmsteads in Ukraine in 2025 might amount 791 units, and they will be able to accept about 224.5 thousand tourists and receive an income of almost 84392.9 thousand UAH, which 2.6 times exceeds that of 2020.

Keywords: rural tourism, manor houses, private property, service.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сільський зелений туризм як вид підприємницької діяльності має особливе значення для розвитку аграрної економіки держави. Він сприяє прискореному розвитку сільських територій, зростанню рівня добробуту сільського населення, диверсифікує сільськогосподарське виробництво та забезпечує вирішення низки інших завдань. Особливого значення розвиток підприємництва у сфері сільського

зеленого туризму набуває в умовах економічної кризи, оскільки є одним із напрямів зниження безробіття на селі та джерелом додаткових доходів селян. Україна має достатні передумови і можливості для успішного функціонування та розвитку сільського зеленого туризму (природні та кліматичні умови, культурну й історичну спадщину). Суспільне значення діяльності сільського туризму як потужного чинника формування економіки держави зумовлює необхідність створення системи заходів і методів управління в галузі туризму. Сільський зелений туризм, поряд з іншими сферами господарювання, в Україні є досить новим та ще не до кінця сформованим суспільним явищем і економічним процесом, що функціонує та розвивається з певними особливостями. У сучасних умовах процеси становлення й розвитку сільського зеленого туризму зумовлені соціально-економічними перетвореннями в аграрній сфері економіки України, зокрема формуванням нових організаційних форм господарської діяльності на засадах приватної власності. Розвиток сільського зеленого туризму з неконсолідованого індивідуального господарювання перетворюється на організаційну форму підприємницької діяльності, яка сприяє задоволенню потреб сільського населення і є додатковим джерелом його доходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями розвитку сільського зеленого туризму займаються як вітчизняні, так і закордонні вчені-економісти, туризмознавці. Великий внесок у виявлення і дослідження проблемних питань розвитку цього виду туризму зробили Т. Булах, С. Медлік, І. Петлін, Х. Рихлицька, В. Тарановський, W. Chan Kim, O. Faryon, S. Nordin та ін. [1–9]. Разом з тим комплекс науково-практичних проблем, пов'язаних із функціонуванням сільського зеленого туризму, його впливом на аспекти життя сільського населення та розвиток економіки, залишається недостатньо дослідженим у зарубіжній та вітчизняній науковій літературі.

Метою статті було оцінити в умовах ринкової економіки функціонування і розвиток зеленого туризму в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ході досліджень встановлено, що сільський зелений туризм є окремим видом туризму, який зосереджений, з одного боку, на можливості отримати додатковий дохід у сільській родині, а з іншого – передбачає отримання користувачем послуг, споживчих якостей яких немає в туристичних продуктів інших видів туризму. Проте в науковій літературі можна зустріти ототожнення сільського зеленого туризму з поняттями «агротуризм» чи «екотуризм». Ми пропонуємо розглядати

сільський зелений туризм та екотуризм як два окремі види туризму, у яких є і спільні, і відмінні риси, а агротуризм – як форму сільського зеленого туризму. Спробуємо виокремити їх, визначивши характерні риси кожного виду (табл. 1).

Таблиця 1

Спільні та відмінні характеристики сільського зеленого туризму, агротуризму та екотуризму*

Характеристика	Сільський зелений туризм	Агротуризм	Екотуризм
1	2	3	4
Із погляду туриста			
Місце дислокації	Сільська територія	Сільська територія	Території природних парків, лісових та гірських масивів
Місце отримання послуг	Будинок сільського господаря	Ферма	Будинки лісників, палатки посеред дикої природи
Мета подорожі	Відпочинок від галасу міста, ознайомлення з культурою та місцевими традиціями	Допомога у веденні сільського господарства	Знайомство з живою природою та збереження довкілля
Із погляду власника домогосподарства			
Мета надання послуг	Отримання доходів від надання послуг проживання, харчування та дозвілля	Допомога у веденні сільського господарства, отримання доходів від надання послуг проживання	Не залежить від волі і бажання селянина

Продовження табл. 1

1	2	3	4
Законодавче регулювання	Частково регулюється Законом України «Про особисте селянське господарство»; відсутність спеціальних законодавчих актів і норм	Закон України «Про особисте селянське господарство»	Положення законодавства України що до охорони навколишнього середовища
Орган регулювання та підпорядкування	ВНО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму»; Міністерство аграрної політики та продовольства України; Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України та локальні органи виконавчої влади	ВНО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму»; Міністерство аграрної політики та продовольства України; Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, локальні органи виконавчої влади	ВНО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму» та Міністерство екології та природних ресурсів України
Стартовий капітал	Власний будинок господаря (агрооселя, агросадоба)	Фермерське господарство з окремим будинком для ночівлі	Не залежить від волі й бажання селянина

* Власна розробка автора.

Підбиваючи підсумки дослідження щодо використання в обігу понять «сільський туризм», «зелений туризм», «сільський зелений туризм», «агротуризм» та «екотуризм», варто звернути увагу на те, що вони мають багато схожих рис, оскільки характеризують вид відпочинку в сільській місцевості. Сільський зелений туризм є дещо ширшим поняттям, ніж агротуризм, оскільки передбачає не лише проживання з родиною на території сільськогосподарського виробника з метою ведення домашнього господарства, а й відвідування місцевих пам'яток культури та історії, природних багатств. Це спонукає до висновку, що функціонування сільського зеленого туризму пов'язане з використанням власних осель жителів, а агротуризм – із використанням майна фермерів, основна діяльність і зайнятість яких спрямована на сферу сільського господарства.

Водночас існує низка відмінностей, які розмежовують ці дефініції. Сільський зелений туризм та екотуризм є близькими за змістом поняттями, проте між ними існує різниця насамперед в об'єкті. Об'єктом екотуризму є «дика» природа (первинні, незаймані діяльністю людини ландшафти), а об'єктом сільського зеленого туризму – надбання культурно-історичної та господарської діяльності людини.

Другою відмінністю є те, що екотуризм передбачає заняття різними формами активної рекреації (піші прогулянки, велосипедний, водний спорт, збиральництво, рибальство) у природних ландшафтах без заповідання шкоди навколишньому середовищу, а сільський зелений туризм – це тимчасове переміщення туристів у сільську місцевість із метою відпочинку та ознайомлення з місцевим способом життя, традиціями, звичаями.

Таким чином, домогосподарства, розташовані в сільській місцевості, функціонуючи як приватні селянські господарства, можуть реалізувати свою виробничу функцію й у сфері сільського зеленого туризму. Можна вважати, що це є свідченням відображення інституційних змін у статусі домогосподарств із метою їх кращої адаптації до ринкових умов. Це дає підстави для поширення сільського зеленого туризму, який виступає не тільки особливим способом організації відпочинку, а й видом підприємницької діяльності, що має прив'язку до сільських територій і домогосподарств.

Таким чином, можна стверджувати, що сільський зелений туризм як макроекономічне явище і науково-термінологічне поняття, яке є об'єктом дослідження в працях багатьох науковців, трактується відповідно до змін у суспільно-економічних відносинах. На цій підставі в подальших дослідженнях із позицій мікроекономіки ми розглядаємо сільський зелений туризм як вид підприємницької

діяльності, спрямованої на надання послуг із відпочинку в сільській місцевості та отримання доходів, що функціонує за законами ринку і є специфічною, особливою складовою механізму функціонування аграрного сектору економіки загалом.

Сільський зелений туризм як багатомірне суспільно-економічне і культурне явище є важливим чинником змін не тільки в організаційно-економічному середовищі, а й у соціальному контексті. Ці зміни можуть розглядатися в кількісних та якісних категоріях. Одним із дослідницьких підходів, який використано для аналізу змін якісного характеру під впливом сільського зеленого туризму, є вивчення функцій, які він виконує.

Оскільки сільський зелений туризм є однією з форм туризму, то відповідно виконує ті самі функції, наповнюючи їх новим змістом. Беззаперечною є думка про те, що сільський зелений туризм виконує рекреаційну функцію. Вона підтверджується тим, що агрооселі розташовані передусім у місцях із чудовими природними ландшафтами з чистим повітрям, у лісистій місцевості, що в сукупності сприяє оздоровленню туристів.

Економічна функція сільського зеленого туризму реалізується в розвитку сільських територій, зниженні рівня безробіття на селі, підвищенні рівня доходу та добробуту сільського населення внаслідок додаткового залучення в економічний оборот сільськогосподарської продукції для харчування туристів, яка стала товаром.

Для функціонування агрооселі використовуються екологічно придатні території (із чистим повітрям, незабрудненими водоймами) за умов, що забезпечують одночасне збереження екологічного стану. Тут інтереси власників агроосель і відпочивальників збігаються.

Сільський зелений туризм передбачає не лише отримання місця ночівлі в агрооселі, а й, за необхідності, транспортне, медичне та розважальне обслуговування. Це створює відповідне комплексне наповнення його соціальної функції і є важливою змістовною компонентою в ході його розвитку.

Окрім оздоровчого ефекту, сільський зелений туризм має і комунікативно-інформаційний аспект, сприяючи розширенню кола спілкування, формуванню та розвитку соціально-культурних зв'язків, обміну досвідом, відродженню промислів і традицій українського народу, формуванню бережливого ставлення до використання природно-рекреаційних ресурсів тощо.

В умовах ринкової економіки сфера послуг, розвиваючись найбільш динамічно, набуває надзвичайно важливого значення в Україні. Наша держава має сприятливі передумови для розвитку сільського зеленого туризму: в усіх її регіонах є пам'ятки історії та культури світового рівня, унікальні природні заповідники.

У туристичному бізнесі введено поняття «агротель» і «агрооселя». Агротель – житлове приміщення готельного типу, призначене для надання туристично-рекреаційних послуг у сільській місцевості.

Агрооселя – це житлове приміщення, що знаходиться в сільській місцевості, містить не більше п'яти кімнат, пристосованих для проживання туристів, і належить на правах приватної власності господарю, який займається сільськогосподарською діяльністю або зайнятий у сфері обслуговування агротуристів. Однак, щоб агрооселя стала цікавою для туристів, недостатньо переобладнати її на вишуканий міні-готель. Є різні сегменти споживачів послуг сільського туризму, і кожен господар керується власними фінансовими можливостями й дизайнерським світоглядом. Завдяки цьому існує розмаїття сільських осель, і саме воно є важливою додатковою перевагою для тих «традиційних» туристів, які шукають для себе щоразу нових вражень.

Проте існують обов'язкові архітектурно-естетичні й санітарно-гігієнічні вимоги, яких бажано дотримуватися кожному власнику агрооселі.

Так само, як візитівкою будь-якого готелю є яскравість і привабливість його вивіски, логотипа й багатство чи оригінальність декору вхідного portalу до будівлі, так і в агрооселі візиткою виступає її брама та обійстя. Якщо вона оформлена в традиційному українському стилі (має карпатський чи поліський гонтовий дашок й різьблення чи подільсько-наддніпрянські мотиви декору), якщо поряд із входом на обійстя росте кущ калини чи кілька мальв – це створює в туриста естетичне задоволення й показує високий рівень і автентичність сервісу в цій оселі.

Надзвичайно важливе значення має благоустрій обійстя агросадиби. Його варто розмежувати на два функціональні сектори: господарський та рекреаційний. Парадний (рекреаційний) двір агросадиби варто декорувати малими архітектурними формами: лавками в затінку бузкових кущів, старим чумацьким возом, доверху навантаженим опецькуватими гарбузами чи старожитнім сільським приладдям (коси, вила, пара кошиків та ін.), імпровізованою криницею, клумбами й акуратно підсипаними доріжками серед зелені, декоративним дощаним навісом для просуш ування сіна тощо.

Обійстя агрооселі привертає ще більшу увагу туристів, якщо в її парадному дворі чи в садку обладнано невеликий майданчик для дітей віком від 3 до 9 років, основним елементом якого може бути гойдалка й конструкція декоративної двоярусної хатинки для дітей.

Не менш важливе значення має сервісне облаштування номерів агросадиби. За прийнятими в сільському зеленому туризмі нормами, номерний фонд повинен нараховувати до 4–5 гостьових номерів. Більша кількість номерів перетворює агрооселю на звичайний придорожній мотель чи курортний пансіонат. А за умови їх повного заповнення цілковито втрачається атмосфера родинного сільського відпочинку, якому не заважає ніхто сторонній.

Ідеальною для українського села є схема, коли гостей приймають на другому поверсі садиби з розплануванням її на 3–4 житлові номери. А для того, щоб гості почували себе зовсім вільно, незалежно від розпорядку дня господарів, варто обладнати для них окремі веранду та вихід.

Важливо передбачити для гостей вихід із кімнати на балкон-терасу для відпочинку на свіжому повітрі.

Варто так продумати композицію гостьових номерів, щоб їхні вікна виходили на парадний двір обійстя чи в сад, але не на господарський двір із незвичними звуками й різкими запахами, які дратуватимуть міського мешканця.

Для поліпшення умов сервісу можна передбачити розміщення на другому поверсі окремого гігієнічного вузла (навіть двох). Адже переважна більшість клієнтів вимагає користування індивідуальним туалетом і душем, не бажаючи ділити їх із господарями оселі чи малознайомими сусідами на поверсі. Для об'єктивного калькулювання затрат тієї чи іншої гостьової родини на воду й електроенергію на другому поверсі можна встановити автономні лічильники. Тоді визначатимуться й претензії, пов'язані зі споживанням ресурсів.

Важливе значення для споживачів послуг сільського зеленого туризму має облаштування їхніх номерів. Воно має поєднувати елементи звичного для міських мешканців комфорту з невимушеною сільською естетикою інтер'єру. Поряд зі звукоізоляційними вікнами, світильниками, дзеркалами, набором сучасної побутової техніки, м'яких крісел і зручних шаф для зберігання одягу й особистих речей гостей у їхніх кімнатах мають бути якісь предмети старовини, що підкреслюють атмосферу саме сільського відпочинку (дерев'яні ослони, старий настінний годинник, образи в рушниках, «гора-пірамідка» вишиваних по душок на широких ліжках тощо).

Висококомфортні гостьові номери мають бути обладнані системами вентиляції й регульованого опалення.

Дизайн інтер'єру спального номера не слід обмежувати лише функціонально необхідними речами. Приємною несподіванкою для клієнтів і оригінальною прикрасою світлиці може стати, скажімо, колекція полив'яних дзбанків на триярусних підвісних полицях,

солон'яний дідух в одному з її кутів, посаджений на перевернуте плазом колесо сільського воза на тринозі, або взагалі вмурований у стіну фасад класичної розмальованої української печі-мазанки, яка взимку може виконувати функцію каміна, а влітку служити основним декоративним фоном сільського гостьового номеру.

Ідеальними елементами для забезпечення додаткового комфорту гостей агрооселі є лазня та літня альтанка з мангалом для бенкетів на свіжому повітрі.

Агрооселя володіє сільським туристичним продуктом у вигляді таких сукупних послуг клієнту:

- туристично приваблива місцевість – природне середовище зі сприятливим кліматом, унікальними краєвидами;
- історико-культурні об'єкти, традиції та звичаї певної місцевості;
- інфраструктура як надійна база розміщення туристів – гастрономічна складова, транспортні засоби.

За даними Державної служби статистики України, за період 2012–2014 рр. спостерігалось зростання туристичних потоків та обсягів діяльності туристичного підприємництва, у тому числі й у сільській місцевості.

Кількісним критерієм стану розвитку підприємництва у сфері сільського зеленого туризму є показник кількості агроосель. Офіційні дані про діяльність агроосель в Україні з'явилися у 2012 р. із запровадженням статистичної форми звітності (табл. 2).

Таблиця 2

**Статистичні дані про сільський зелений туризм
за період 2012–2014 рр.***

Рік	Кількість агроосель, од.	Середня місткість агроосель, місць	Кількість розміщених, осіб	Доходи від наданих послуг, (тис. грн)	Площа агроосель, м ²	
					усього	у т.ч. житлова
2012	230	11	50724	10189,7	49425,3	20787,1
2013	285	12,6	49948	16966,7	65926,2	29987,7
2014	233	13,5	39311	11219,9	71208,4	23556,7

* Джерело: Держ. служба статистики України, 2015.

Наведені статистичні дані узагальнюють інформацію про наявні агрооселі, які функціонують в Україні. На основі цього можна дійти висновку про те, що кількість садіб в Україні зросла у 2013 р. порівняно з 2012, але зменшилась у 2014 р. Така ситуація зумовлена, на нашу думку, невизначеністю у сфері економічної політики держави

й намаганням підприємців не афішувати свою діяльність у цій сфері. Слід звернути увагу на те, що всі суб'єкти підприємництва у сфері сільського зеленого туризму провадять діяльність у формі фізичних осіб – підприємців. Тенденції розвитку економіки держави у 2015 р. вказують на незначне зростання показників проти 2014 р., оскільки істотних реформ, які привели б до змін в економіці та зняття політичної напруги, поки що не відбулося. За результатами діяльності суб'єктів господарювання у сфері сільського зеленого туризму у 2015 р., кількість агроосель збільшилася на 12 одиниць загалом в Україні.

Розвиток підприємництва у сфері сільського зеленого туризму на території України відбувається досить нерівномірно, що зумовлено природно-кліматичними умовами, наявністю історико-культурних об'єктів та збереженням національних самобутніх традицій.

Найбільша кількість агроосель зосереджена в Карпатському регіоні України, зокрема 69,96% агроосель від загальної кількості розташовані в Івано-Франківській області, 9,87% агроосель – у Львівській області, а 6,44% фізичних осіб – підприємців, які надають послуги сільського зеленого туризму, зареєстровані в Чернівецькій області.

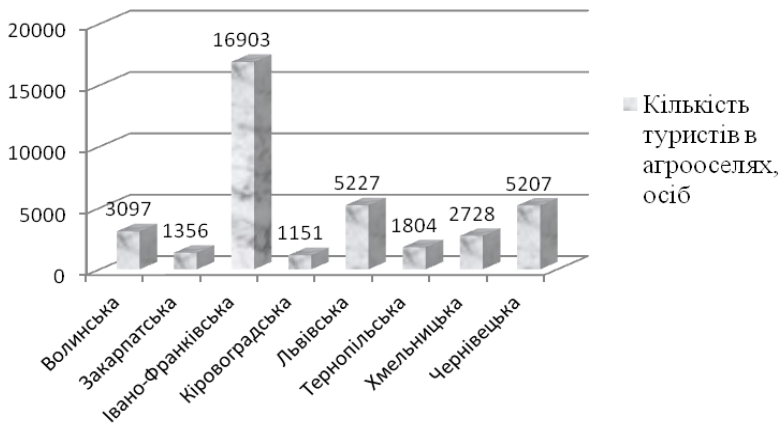
Уже у 2013 р. кількість агроосель, а відповідно і фізичних осіб як суб'єктів підприємництва, які займаються господарською діяльністю у сфері сільського зеленого туризму в Україні, істотно збільшилася (на 23,9%). Територіально локалізація суб'єктів підприємництва має чітко виражену прив'язку до території Західної України, де сільський зелений туризм інтенсивно розвивається завдяки високій концентрації агроосель.

Однак у 2014 р. порівняно з 2013 кількість суб'єктів підприємництва в цій сфері зменшилася на 52 агрооселі за рахунок суб'єктів господарювання, розташованих на території анексованого Криму.

В окремих областях, зокрема Запорізькій, Одеській, Харківській та Херсонській, агрооселі припинили свою діяльність (разом – 6 садиб), тобто ці області, за даними офіційної статистики, зникли з карти сільського зеленого туризму України. Це підтверджує висновок про значний вплив чинника політичної нестабільності в цих регіонах. Як відомо, 2014 рік для України видався кризовим в усіх сферах суспільно-економічних відносин, що негативно позначилося на діяльності власників агроосель. Зниження рівня платоспроможності населення призвело до зменшення кількості національних туристів, а політико-економічна нестабільність змусила іноземних громадян відкласти по дорозі в Україну до кращих часів.

Якщо ж оцінювати кількість туристів, які скористалися послугами сільського зеленого туризму у 2014 р. в розрізі областей України, то беззаперечним лідером залишається Івано-Франківська область, причому зі значно більшим відривом, ніж у 2013 р. (відповідно в Івано-Франківській та Львівській областях у 2013 р. – 22935 і 8316 осіб та у 2014 р. – 16903 особи та 5227 осіб). Таким чином, друге місце за кількістю відпочивальників посідає Львівська область, зразу ж за нею йде Чернівецька область (5207 осіб у 2014 р.) (рис.).

Підприємницька діяльність сільських жителів зводилася до надання найпростіших послуг із харчування в місцях проведення відпочинку, транспортного забезпечення та надання приміщень для проживання.

Рис. Кількість осіб, які у 2014 р. скористалися послугами агроосель в областях України (складено автором на основі даних Державної служби статистики України за 2015)

Так набувався досвід економічної діяльності, який за умов зростання кількості відпочивальників давав дохід, частину якого найбільш підприємливі господарі інвестували в розвиток власних домогосподарств – облаштування житла, організацію водозабезпечення, придбання власного транспорту тощо.

На нашу думку, функціонування сільського зеленого туризму в умовах ринкової економіки України гальмується низкою організаційно-економічних причин, розвиток сільського зеленого туризму в Україні обмежують такі чинники:

- політико-економічна нестабільність у державі;

- відсутність належного правового забезпечення розвитку сільського зеленого туризму;
- відсутність механізму раціонального й екологічно збалансованого використання природного та історико-культурного потенціалу для потреб туризму;
- низький рівень інфраструктури та комунікацій;
- недостатній рівень кадрового та рекламно-інформаційного забезпечення.

Отже, позитивне ставлення клієнтів до послуг, які надають агрооселі, забезпечує зростання обсягів реалізації та розширення кола споживачів. Відповідальність продавців послуг та дотримання ними стандартів якості послуг позитивно впливають на діяльність підприємств у сфері сільського зеленого туризму.

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року та Стратегія розвитку Вінницької області на період до 2020 року певною мірою враховують дію проаналізованих нами чинників середовища, передбачаючи реалізацію п'яти стратегічних цілей, серед яких і мета щодо розвитку туристичного і рекреаційного потенціалу.

Припускаючи, що прийняття пакета реформ сприятиме відродженню та стабілізації підприємництва, у період 2016–2020 рр. у сфері сільського зеленого туризму можна очікувати певного зростання, яке може бути більш значним після 2020 р. Такий гіпотетичний сценарій розвитку економіки дає змогу вийти на розрахункові показники сільського зеленого туризму, зокрема, за нашими розрахунками, в Україні кількість агроосель у 2025 р. може становити 791 одиницю, вони зможуть прийняти близько 224,5 тис. туристів та отримати дохід у розмірі майже 84392,9 тис. грн, що у 2,6 разу перевищить показник 2020 р.

Висновки. У результаті проведеного аналізу та оцінки стану розвитку підприємництва у сфері сільського зеленого туризму можна зробити такі висновки:

1. Сільський зелений туризм в Україні має сприятливі передумови для розвитку, адже в усіх її регіонах є пам'ятки історії та культури світового рівня, унікальні природні ландшафти. Сільське населення, близько двох третин якого становлять безробітні або частково зайняті, володіє первинним капіталом для підприємницької діяльності у вигляді будинків і земельних ділянок, але домогосподарства, маючи такий реальний капітал для розгортання підприємницької діяльності, не вбачають у ньому джерела економічної вигоди.

2. Сільський зелений туризм розвивається у двох напрямках: як додатковий підробіток (коли людина займається фермерством чи

іншим видом діяльності в селі й водночас здає в оренду кілька кімнат свого будинку) і як основне заняття. Найбільшим осередком функціонування агроосель є області Західної України, зокрема Івано-Франківська, Львівська та Чернівецька.

3. Україні варто переймати досвід європейських країн, де програми залучення сільських громад до сільського зеленого туризму мають державну підтримку.

4. Проведене дослідження тенденцій розвитку підприємництва у сфері сільського зеленого туризму дає підстави стверджувати, що організаційно-економічне та інституційне середовище, в якому функціонують агрооселі, повинно передбачати більш чіткий порядок та умови надання сільськими жителями туристичних послуг на основі використання ними майна домогосподарств, раціональні правила та норми ефективного використання спільних ресурсів, якими є сільські території і їх природні особливості.

Список джерел інформації / References

1. Булах Т. М. Сільський туризм як перспективний напрям для соціально-економічного розвитку села / Т. М. Булах // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 11. – С. 143–147.

Bulakh, T.M. (2010), "Rural tourism as a promising direction for socio-economic development of the village" [Sil'skyi turyzm yak perspektyvnyi napriam dlia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku sela], *Formatsyna rinkovikh vidosin in Ukraine*, No. 11, pp. 143-147.

2. Медлік С. Зелений туризм [Електронний ресурс] / С. Медлік. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>

Medlik, S. *Green Tourism [Zelenyi turyzm]*, available at: <http://uk.wikipedia.org>.

3. Пехов В. А. Сутність підприємництва та особливості його розвитку в аграрній сфері України / В. А. Пехов // Таврійський державний агротехнологічний університет (економічні науки) : зб. наук. праць. – 2014. – № 3. – С. 33–38.

Pehov, V.A. (2014), "Essence of entrepreneurship and especially its development in the agrarian sector of Ukraine" Pehov Taurian State Agro-Technological University (Economics): Coll. Science. works [Sutnist pidpryemnytstva ta osoblyvosti yoho rozvytku v ahraryni sferi Ukrainy], No. 3, pp. 33-38.

4. Петлін І. В. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Західному регіоні України / І. В. Петлін // Вісник Львівського інституту економіки та туризму. – 2008. – № 3. – С. 210–213.

Petlin, I. (2008), "Prospects of Rural Tourism in the Western Ukraine" *Bulletin of Lviv Institute of economy and tourism* ["Perspektyvy rozvytku silskoho zelenoho turyzmu v Zakhidnomu rehioni Ukrainy"], No. 3, pp. 210-213.

5. Рихлицька Х. М. Розвиток підприємств сільського зеленого туризму

в контексті кластерного підходу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Х. М. Рихлицька. – К., 2013. – 21 с.

Ryhlytska, J.M. (2013), *Development of green tourism businesses in the context of the cluster approach: authors thesis [Rozvytok pidpriemstv silskoho zelenoho turyzmu v konteksti klasterneho pidkhodu: author. dis. ... cand. Ekon nauk]*, Kyiv, 21 p.

6. Тарановський В. І. Науково-методичні підходи до визначення дефініції «екотуризм» / В. І. Тарановський, Б. Л. Ковальов, А. Г. Портянка // *Mechanism of Economic Regulation*. – 2014. – № 2. – С. 30–37.

Taranovsky, V.I., Kovalev, B.L., Portyanka, A.G. (2014), "Scientific and methodological approaches to determine the definition of "ecotourism" ["Naukovo-metodychni pidkhody do vyznachennia definitsii "ekoturyzm"] *Mechanism of Economic Regulation*, No. 2, pp. 30-37.

7. Chan Kim W., Mauborgne R. (2014), *Blue Ocean Strategy, Expanded Edition: How to Create Uncontested Market Space and Make the Competition Irrelevant*, Harvard Business Review Press, 304 p.

8. Faryon, O., Korchynskyy O. (2013), "Legislative and regulatory aspects of the regulation of rural green tourism in Ukraine", *Development scenarios and alternatives in the modern economy*, B&M Publishing, San Francisco, pp. 154-157.

9. Nordin, S. (2013), *Tourism Clustering & Innovation – Paths to Economic Growth & Development*, ETOUR : European Tourism Research Institute, 90 p.

Власенко Іван Володимирович, д-р екон. наук, проф., кафедра туризму та готельно-ресторанної справи, Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету. Адреса: вул. Соборна, 87, м. Вінниця, Україна, 21050. E-mail: vlasenkovanya@mail.ru.

Власенко Іван Владимирович, д-р екон. наук, проф., кафедра туризму и гостинично-ресторанного дела, Винницкий торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета. Адрес: ул. Соборная, 87, г. Винница, Украина, 21050. E-mail: vlasenkovanya@mail.ru.

Vlasenko Ivan, Doctor of Economics, Professor of Tourism and Hotel and Restaurant Business Vinnitsa Trade and Economic Institute of Kyiv National University of Trade and Economics. Address: Cathedral str., 87, Vinnytsya, Ukraine, 21050. E-mail: vlasenkovanya@mail.ru.

Іващенко Ганна Володимирівна, канд. екон. наук, доц., кафедра туризму та готельно-ресторанної справи, Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету. Адреса: вул. Соборна, 87, м. Вінниця, Україна, 21050. E-mail: itseo@ukr.net.

Ивашенко Анна Владимировна, канд. экон. наук, доц. кафедры туризма и гостинично-ресторанного дела, Винницкий торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета. Адрес: ул. Соборная, 87, г. Винница, Украина, 21050. E-mail: itseo@ukr.net.

Ivashchenko Anna, PhD, Associate Professor of Tourism and Hotel and Restaurant Business Vinnitsa trade and economic institution Kyiv National University of Trade and Economics. Address: Cathedral str., 87, m. Vinnytsya, Ukraine, 21050. E-mail: itseo@ukr.net.

*Рекомендовано до публікації д-ром экон. наук, проф. Л.М. Яцунюм.
Отримано 15.04.2017. ХДУХТ, Харків.*

УДК 658.84

ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ЗАСОБАМИ МАРКЕТИНГОВОЇ ЛОГІСТИКИ

К.С. Олініченко

Досліджено стан кондитерської галузі України, тенденції виробництва та збуту продукції кондитерської фабрики «Солодкий світ». Проаналізовано стан та тенденції розвитку інтернет-торгівлі та поведінки покупців солодощів країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону: Китаю, Індонезії, Індії, Таїланду, Південної Кореї і В'єтнаму. Розроблено схему просування кондитерської продукції підприємства «Солодкий світ» на ринки Азії.

Ключові слова: логістика, просування, розподіл, маркетинг, канали збуту.

ПУТИ УВЕЛИЧЕНИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОДУКЦИИ СРЕДСТВАМИ МАРКЕТИНГОВОЙ ЛОГИСТИКИ

Е.С. Олиниченко

Исследовано состояние кондитерской отрасли Украины, тенденции производства и сбыта продукции кондитерской фабрики «Сладкий мир». Проанализировано состояние и тенденции развития интернет-торговли и поведение покупателей сладостей в странах Азиатско-Тихоокеанского региона: Китае, Индонезии, Индии, Таиланде, Южной Кореи и Вьетнаме.